

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkor vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre . . . 2 frt.
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért káton 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

a „KÖZÉRDEK” XI. évfolyamára.

Közéletünk erős küzdelmei között folyt le az elmúlt évtized, mely küzdelmekből a „Közérdek” is mindég kinyerte a maga részét azon korlátok körében is, mely egy vidéki hetilap elé szabva van.

Nagy és nevezetes érdekeink vannak a társadalmi, közigazgatási és közgazdasági téren, melyeket fejleszteni, védeni, vagy támogatni kell a vármegye területén s melyeknek önzetlen szolgálata képezte és fogja képezni jövőre is feladatunkat. De ezenkívül megelégedéssel mutathatunk azon törekvéseire is, melyet vármegyénk s egyes városaink multjának felderítése körül a „Közérdek” teljesített, torrásul szolgálható gazdag adatokat kívánván összegyűjteni vármegyénk egykor megirandó történetéhez.

Anyagi áldozattal jár e lap fenntartása, mely tárva áll mindenkinek pártkülömbőség nélkül, ki vármegyénk és városaink szellemi és anyagi előhaladásának önzetlen barátja és tevékenységével, eszméivel közrehatni kíván. Eppen azért kérjük az anyagi támogatást s a szellemi közreműködést egyaránt hazafias közönségünk től a jövőre is.

A „Közérdek” szerkesztősége:

Dr. Magyar Károly. Török Bertalan.

A „Közérdek” előfizetési ára:

egy évre . . . . . 4 frt.
fél évre . . . . . 2 frt.
negyed évre . . . . . 1 frt.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz küldendők.

Wokál János, kiadó.

Képviselő választási mozgalmak.

Az alvinci választó kerületben érdekesnek ígérkezett képviselő választási küzdelem Halmágyi Sándor kir. ít. táblai bíró elutasása miatt valószínűleg elmarad. A nemzeti párt jelölje ugyanis csak körülírt, program beszédet nem tartott, banquetet sem adott azonban jelöltségét fentartotta. Zeyk Dániel megválasztása bizton remélhető.

Gy. Fehérvartt dr. Mohay Sándorral szemben Lyka Dóme nemzeti-párti lépett fel.

A magyar-igényi v. kerületben meglepő változás történt. B. Huszár Károly ugyanis, ki különben Szász-Régenben és Széken is fel van lépve, sürgönyileg tudatta visszalépését. Ekkor a központi végrehajtó bizottság dr. Szász Károly főispáni titkár léptette fel, nem kis bámulására a közönségnek, mi azonban igen egyszerű magyarázatát leli abban, hogy a szabadelvű párt a két Szász ev. ref. püspök ohaját kívánta ezzel kielégíteni. Ugyanakkor dr. Oláh Gyula állami egészségügyi felügyelő is fellépett s így Kiss Bálint nemzeti párti ellenében — ha ugyan kiegyezés nem lesz — két szabadelvű párti fog küzdeni.

A nagyenyedi v. kerületben erős mozgalom folyt le a héten. 20-án szerdán gf. Bethlen Bálint ment ki Tövisre enyedi hűveivel. A vasúti vendéglőben megebédelve, Csató Ferenc r. kath. plébánushoz mentek, hol Diódról és a vidékről is többen voltak összegyűlve a programbeszéd meghallgatására. A román választók részére külön kortes verseket nyomtatott a „Partea nationale”, mely esztörtökön délután nagy körmenetet kívánt tartani Enyeden, e helyet azonban a „N.-szálloda” tánctermében gyűlt össze értekezletre s aztán poharzásra. Mindezeket megelőzőleg a lassan-lassan fogyatkozásnak indult Splényi párt proklamációt adott ki: a „szabadelvű-párti” választókhöz, melyet örök emlékezet okáért imede ictatunk:

„A nagyenyedi választókerület szabadelvű-párti választóihoz.

Huszonöt év óta az enyedi kerület mindig a

Deák-párthoz és a szabadelvű párthoz hű képviselőket választott, többnyire egyhangulag.

Most, a municipalizmus esatakiáltására, a város és a vármegye intézői és vezetői eldobták kezökből a szabadelvű párt zászlóját. Pártbeli és pártönkivüli ellenzéki irányokra tértek.

Az eldobott zászló a mi kezünkre szorult. S mi őszinte meggyőződéssel és lelkesedéssel lobogtatjuk azt.

Képviselőjelöltül kikialtottuk a városi és megyei közéletnek egyik régi, törhetetlen és önzetlen bajnokát, a régi főrendiházban a Deák Ferenc eszméinek s a szabadelvűségnek lelkes hívét, **báró Splényi Henriket.**

Határozatunkat, tudomásvétel végett, bejelentettük az országos szabadelvű pártkörnek is, melynek elnökségétől a következő választ nyertük:

„A báró Splényi Henrik ur képviselőjelöltül történt kikiáltásáról szóló jegyzőkönyvet a szabadelvűpárt végrehajtó bizottsága örvendetes tudomásul vette, s bizton reméli, hogy jelöltjük megválasztásának biztosítására mindent el fognak követni, épen úgy mint a végrehajtó bizottság is kedves kötelességének ismerendé ez irányban a lehető legnagyobb tevékenységet fejteni ki.”

Mi az, a mit győzelmünk érdekében mi tehetünk? Ellenünk a hivatali hatalom egész gépezete. Ellenünk a kiszámított tüntetések. Ellenünk a plutokrácia eszközei és szolgálai.

Tehetjük és tesszük azt, hogy ragaszkodunk elvünkhez és jelöltünkhez.

És velünk lesznek azok, a kik a szabadelvű pártnak őszinte hívei; a kik a fennálló kormány reform-ígéreteiben biznak, ezek teljesüléséért ohajtják és a szavazásban minden személyes ér-

TÁRCZA.

A mű-lelkész.

(Folytatás.)

Ez a jelenet meglepő hatással volt Szabó, Radó és Damó esperest urakra. A szónok hangja s taghordozása annyira természetes volt, hogy a bizottság tagjai visszahökkenetek s ösztönszerűleg jó szoroson begombolták kabátjukat zsebéik biztosítása végett.

— Valóban meglepő — lihegett Szabó ur.

— Csupa természet — lelkezzett Radó ur!

— Tökéletesen — erősíti Damó ur.

— Köszönet uraim! — szólta a feltaláló mosolygva.

Tudtam, hogy tetszőkkel fog találkozni. Még csak pár szót. E predikációkat (az asztalon levő vagy rakás lemezre mutat) egy elsőrendű irodalmi raktárból kapom. Valamennyi új, eredeti s jóállás mellett készült. A nagybani ártétel mellett kapják. Mindenik pap-mozdonyval adok szerzőként husz darab válogatott dícséretet, minden alkalomra való hirdetések és alkalmas észrevételeket, híres gépolajomból két palackot, s egy csavarkulesot. Szabott áram 500 tallér, de a nagy tiszteltetű uraknak, mivel első vásárlím legyen csak 450.

Az esperestek majd oda voltak örömlükben, hogy az üzletet ilyen gyorsan lebonyolították.

— Megálljunk csak — kiáltott Szabó ur — de mint leszünk a keresztesléssel?

— Előbb az esketéssel — felelté Radó ur.

— És a templomi hirdetésekkel? egészíté ki Damó ur.

— Gondoskodva van mindenről — szólta Lakatos ur mindenere van külön lemez! Aztán képzeljék csak el, nem lesz több baj negyedévenként az eszedékes papi fizetéssel, a kepe felhajtással, nem lesz több apprehenzio, hogy miért nem látogatja a pap a híveket. A pap-mozdony sohasem veszdök rekedtséggel s nem kell őt üdülés cél-

jából szabadságot. Röviden csak annyi kötelességet fog önknek okozni, a mennyit egy kis fiúnak adnak, hogy hajtsa a gépet.

Szabó ur képe egyszerre kiderült.

— Ez csekélység lesz — így szól — mivel nézetem szerint Habakuk, a fiam épen erre a hivatalra termelt.

Radó és Damó urak kétkedő pillantást vetettek egymásra, mivel általános volt a vélemény, hogy Szabó Habakuknál nincs vásottabb kölyök az egész parochiában.

— Önként értedődik uraim, szólta Lakatos ur komolyan, hogy az egész dolgot titokban kell tartanunk. Mindaddig nem kérek semmit, míg a közönség nyilvánosan meg nem győződött a pap-mozdony czélzertőségéről. Ma péntek s ha nem ellenzik próbáljuk meg a következő vasárnap.

Az esperestek helyeslőleg bólintottak.

Addig is szabadjon a legmélyebb titoktartást kérnem. Suttogni kezdtek B.-ben, hogy a papkereső bizottságnak van egy jelöltje, kit beakar mutatni a híveknek.

Ezért már a rendes idő előtt zsunfolásig megtelt a templom s mégis a legkorábban jött templomlátogatók meglepetve látták, hogy az idegen pap megelőzte őket. A mint teit a templom különféle suttogások halszottak e különös esemény felől, de ezeket hamar háttérbe szorították a pap előkell megjelenésére tett hízalgó megjegyzések.

Az isteni-tisztelet a gyülekezett által énekelt dícsérettel vette kezdetét s a szokott módon folyt. A gyülekezet el volt bűvölve az idegentől. Taglejtései megnyerők voltak, bár kellettén jóval számosabbak, hangja esengő, és mély. E bámulatos adományai úgy voltak leplezve, hogy midőn a szokásos perselypénz beszédésének megkezdését jelentette, úgy vették észre, hogy hangjának oly behízalgó bájt köleszönzött, melyre előbb képtelennek vélték.

Azonban szónoklatával nyerte el a legnagyobb diadalt. Soha azelőtt a B.-i egyház történetében ily szó-

noklati remeklés elő nem fordult. A benne levő költői szárnyalás s nyomós gondolatok mindvégig lekötötték a hallgatóság figyelmét. És a mi a legfelülőbb volt, az egész beszéd rőtönzés volt! Szabó, Radó és Damó esperest urak arca sugárzott az örömtől s a boldog diadal-érzéstől. Szerencsére nem tudták, mi vár rájuk.

Önként érthetőleg a pap-mozdony mozgató szelleme Szabó Habakuk volt, a Szabó esperest mihaszna sarja, kit a szószeren rejtettek el. A helyzetével járó felelősség egy időre féken tartotta mókázó kedvét s példás pontossággal teljesítette reabizott tisztet, de a mint az újdonság ingere eltompult, erőt vett rajta a csintevésnek vele született ösztöne. Nem hajtva a komoly meghagyásra hogy ne merészelje visszafelé forgatni a forganyut, vagy talán ép a tilalom miatt, majd oda volt, hogy megtudja mi lesz az eltított forgatás eredménye.

Az új pap ezen szóhoz érkezett: „tizenhatadszor” s épen rágyújtott egy gyújtó hatású részlethez, mikor észrevették, hogy egy kissé akadozik. De csaknem rögtön rendbe szedte magát, s tisztán de kissé erőlködve kiáltoa: „tizenhatadszor.”

Habakuk vígan próbálgatott tovább, és tiszteletes ur folyékonyan ismételt néhány mondatot, majd egészen váratlanul felkiáltott: „Harmadszor.”

A nagy tiszteltű esperest urak gyér hajszálai ének meredtek. Nyilván való lett, hogy Habakuk merőben megkámorodott. Az új pap szép csendesen ment vissza felé, és itt ott akadozva predikálta tovább, hogy „másodszor”, majd hogy „elsőször.” Aztán összezavart két hirdetéset egy szoltárral, s bámulatba ejtő viselkedését avval tette változatosabbá, hogy váratlanul leült s megint fel pattant, vagy tiszter egymásután. Aztán vadul hadonázva karjaival ismeretlen szavakat rikácsolt, mint sokan gondolták ísmény nyelven, végül elkialtotta magát: „most már a szokásos perselypénz.”

A mondat folytatása iszonyu roppanásban veszett el. Habakuk az elért eredménytől elkábítva igen betolta a forganyut s kétté törte a vezérhengert.

Az összeesett pap mozdony a földre zuhant s a hívek megbotránkozva szaladtak ki a templomból.

A B.-i igaz hívó egyház papi állomása mai napig nincs még betöltve.

a-t-b.

dektől, hatalmi befolyástól és egyezkedésektől függetlenek.

Ezeknek a férfiaknak szavazatát kérjük és várjuk jelöltünkre.

Van-e a győzelemre kilátásunk a nemzeti-párt és a pártonkívüli konzervatív irány jelöltjeivel szemben, akár most, akár csak egy új választáson? Ezt ítélje meg jelöltünk.

Mi, egyenkint vagy együttesen, elvagyunk készülvén minden eshetőségre. A célhoz közelítő utat megtaláljuk.

Elveink, az általános választásoknál, nagyban, országosan, kétségtelenül csak győzni fognak. Biztos elégtételünk legalább is ez lesz.

A vélemény szabadság szeretete, a polgári jogok védelme, az önkény ellenzése, itt a helyszínén, saját hatáskörünkben, szent kötelességünk marad a választások után is. Velünk marad, lelkesíteni fog a közigazgatás törvényes reformjának reménye.

Ez a reform szét fogja szórni a hatalmi érdekszövetkezeteket, melyeknek erőszakja és kérdése a legszentebb ügyeket is játékszerré teszi már.

Tartsunk össze, bizzunk magunkban és bizzunk a jövőben!

1892. január 16-án.

A nagyenyedi szabadelvű párt intéző bizottsága.

A proklamáció szerkeztője úgy látszik azt hiszi, hogy oly óriási népszerűséggel bírt pártjuk, hogy azt a másik két párt csak is a hivatali hatalom egész gépezetével, kiszámított tüntetésekkel s a plutokrácia (! ugyan hol vannak nállunk azok, kik a plutokráciát, a milliósok seregét alkotják?!) eszközeivel és szolgálival (!) tudta meg ontani és átvinni legnagyobb részét — éppen az ellenzékhez! Mintha az a Splényi párti enyedi polgárság tudvalevőleg nem ellenzék lett volna ezelőtt a legtöbb alkalommal!

Ez a nagy „szabadelvű“ párt pénteken este — a mint illik — megevevtt öt haresát, megivott vagy száz liter bort, elérzékenyedett b. Splényi Henrik bucsuzó levelén mit azonban, nem tudják miért, de nem olvastak fel; s azzal a választók megkönnyebbülve a jeles párt közteléseiket meggyőződésük szerint siettek vagy semleges posztóba vonulni, vagy b. Kemény Géza, vagy gróf Bethlen Bálint pártját segíteni.

Sajnosan kell feljegyezzük, hogy számos vidéki román választó azon panasszal fordult Szász József főszolgabíróhoz, miszerint a városi polgárok őket veszedelmesen fenyegették az esetre, ha szavazni mernek b. Kemény Gézára. Ez okból két ezazad gyalogság és kellő számú csendőrség lesz 28-ra berendelve.

A marosújvári v. kerület csöndes. B. Kemény Endrének ugyan egy ideig nem fért a fejébe, hogy gróf Busseul Henrik, háportoni birtokosnak miért kellett a választók listája? Más sem tudja, s így a nyugalom teljes.

Abrudbánya, 1892. jan. 16.

Miután az egész országban megindultak a követjelölési és választási mozgalmak, nem maradhatunk mink is itt messze a távolabb hátra, hogy magunkról élet jelt ne adjunk.

Ugyanis Képes Ferenc mint a szabadelvű eszmék hirdetője f. év január 14-ére a „Vadász körhöz“ címzett vendéglő helységébe egy szabadelvű párti alakuló és szervezkedési gyűlést hirdetett, melyen mintegy 60—70 abrudbányai szabadelvű választó polgár jelent meg, kiket midőn Képes Ferenc a szabadelvű eszmék nevében üdvözölt, felhívta a gyűlést egy elnök és jegyző választására; most úgy mond itt az idő, midőn minden szabadelvű polgár az urna előtt kötelessége lerovására lesz hiva; így alig végezve be beszédjét, a gyűlés egyhangulag elnöknek: Pálffy Samuel nyugalmazott bányahivatali főnököt, és jegyzőnek Képes Ferencet választotta meg; így a megválasztott elnök megnyitván az ülést szép beszédben reflectalván a szabadelvű kormány politikájának hazafiságáról, mely teljesen méltó a józan gondolkozó választók teljes bizalmára, ajánlja hogy miután Ő felsége a király által az új országgyűlés össze hivatott, gondoskodjék a szabadelvű párt követjelöltől, ki Abrudbánya — Verespatak választó kerületét a parlamentben képviselje.

Ezen eljenzéssel fogadott beszéd után a csaknem zsufolóság megtelt teremben a lelkesülés között egy név hangzott fel: „Éljen Lukács László eddigi szeretett képviselőnk, ki alig egy néhány hónapja, hogy a parlamentben képvisel már és oly szolgálatot tett városunk érdekében, mi fényes betűkkel lesz beírva Abrudbánya város

multjában, így ezen óhajnak megvalósítására a nagy számban összesereglet választók egy négy tagu bizottságot választott, kiknek is a gyűlés azon utasítást adván, hogy a testvér verespataki szabadelvű választott bizottságával érintkezve egyetemben kérjék fel Lukács Lászlót Abrudbánya — Verespatak szabadelvű párti képviselő jelöltül, kik is másnap a verespataki szabadelvű választók kiküldött bizottságával érintkezve, egyet értve a következő meghívást küldötték.

Abrudbánya — Verespatak választó kerület szabadelvű párti választók megbízásából mélyen tisztelt Nagyságodat mint a szabadelvű párt rendíthetetlen híveit, mint választó kerületünk hátlásán elismert buzgó pártfogóját Abrudbánya — Verespatak választó kerület képviselésére teljes tisztelettel meghívjuk s e választó kerület mándatumát Nagyságodnak egyhangulag felajánljuk, kérvén annak elfogadását.

Ezekből láthatja tekintetes szerkesztő úr, hogy a folyó év január 28 ára kitűzött követ választásunk, nem lesz oly elkéseregett, mert Abrudbánya város választó közönsége vár egy jobb jövődöt.

Székely Albert.

A képviselő választások alkalmából figyelemzettjük a választókat azon hirdetményre, melyet a központi választmány adott ki az 1874. 33. t. c. értelmében. Ott, a hol több jelölt levén, szavazásra kerül a sor, ez reggel 9 órakor kezdődik és pedig községenként a hirdetményben közzé tett sorrenddel. Aki akkor nem szavazott, midőn községen volt a sor, csak a többi választóknak szavazása után szavazhat, ezért tehát helyesen teszi mindenki, ha akkor jelenik meg szavazni, midőn községen van a sor, mert a zár óra idejének kitűzése az első izben megjelenő szavazatok számához képest bizonytalan.

A választásnál fegyverrel, vagy bottal megjelenni nem szabad. A választási elnöknek a rend fenntartása céljából kiterjedett hatalma levén, a katonaság és csendőrség áll rendelkezésére s az illetékes közigazgatási tisztviselőknél is szigorú kötelessége a rendre felügyelni. Általában kérjük a választókat, hogy választó jogukat azzal a nyugalommal és nemes öntudattal gyakorolják, mely távolart magától minden olyan fellépést és sértő kifejezést, mi a legszebb alkotmányos küzdelmet magassabb elvi helyzetéből az utca sarába rántaná; már pedig a magyar állam nemzeti lobogója alatt küzdőknek — bármely párthoz tartozzanak különben — éppen a közös lobogó tisztaságára tekintettel kell lenni mindég s ez alatt nemtelen szenvedélyeket, vesztegetést, ámitó hazugságokat fegyverül vinni nem szabad!

A nagyenyedi polgári jog.*)

(Folyt.)

Indokolás.

I.

Kiváltság és jogegyenlőség oly régóta állanak egymással harcban, milyen régi maga az emberi társadalom. A kasztrendszer, rabslóság, a hűbérrendszer a jogegyenlőség elleni rendszerek legkiválóbb képviselői.

A történelem tanubizonsága szerint a mivelődés emelkedése ezen rendszerek egyikét másikat szét rombolta, s a jogegyenlőség diadala mindig hátlás emlékezetében maradt a népeknek.

Ilyen emlék ünnepeünk március 15-ke 1848-ból. Ilyen a franciáknak 1789.

A nagy-enyedi polgári jog is kiváltság a városi összlakosság jogegyenlősége rovására.

A kiváltságok eredetileg kötelezettségekkel jártak, idő jártával a kötelezettségek lerázták, vagy azoknak képtelenek voltak többé megfelelni, vagy önként a viszonyok változtával megszűntek a kötelezettségek, de a kiváltságokat, a kiváltságosok hatalma miatt mindenütt a kötelezettségek megszűnése után hosszú idővel szüntették meg, midőn a kiváltságok jogtalansága élénken tűnt szembe, vagy a kiváltságosok tőrhetetlen módon fordították a reájuk bizott kiváltságokkal mások rovására.

Ilyen állapot jött létre Nagy-Enyeden az italméresi jognak állami kártalanítása alkalmával.

Miután ugyanis az italmérés az egész országban szabad iparrá tétetett, melyet mindenki folytathat, ha az

*) E tárgyban eltérő nézetelinket és észrevételeinket fenntartjuk; zszívesen vesszük azonban, ha többen is foglalkoznának a kérdéssel. Szerk.

állam által szabott feltételeknek megfelel: Nagy-Enyed város polgárainak egy része nem elégedett meg a val, hogy iparát tovább is folytathatja hanem a megváltási összeg szétosztását is egy beláthatatlan idejig tartható per útján maga részére kezdé követelni.

Az italmérést gyakorlott polgárok azon címen, hogy nyereségük mecsökken, a kik pedig az italmérést nem gyakorolták, annál inkább hitték a tényleg adományozott jog megváltási összegét követelhetni, mert eddig úgy sem láttak jogukból anyagi hasznot.

Egyik fél tehát egy meghagyott jognak kárpótlását, a másik egy tényleg nem birtét várja, reméli. Es miután egymást biztatják, elhiszik, hogy a perbe fogott tőke magántulajdonuk és bizonyára csodálkoztak, hogy mért nem mondta ki ezt már a pénzügyminiszter okos ember létere határozottan, mért kell világos jogukért költséges pert folytatniok.

A kártalanítás előtti helyzet 1890-ig a városra nézve az volt, hogy a pálinka haszonbér öt-hatoda és a sörméresi jog haszonbér öt-hatoda fejében 12,000 frt jövedelmet fordított közcélokra, mely a per által megszűnt, s a megváltás következtében 9000 frtra fog deválorolodni.

A borméresi jogot a város csak fogadóiban gyakorolta, a házas telekkel bíró polgárok egyrésze ezt szintén gyakorolta, de az utóbbi években a pálinka méresi jogot 1862 óta nem és a sörméresi jogot soha, a vásár útján jutott a város tulajdonába.

A borméresi jogot a polgárok csak életfogytig használták és csak saját házukban, miből következik, hogy volt haszonélvezeti joguk, de tulajdon joguk nem, tehát a őket meg nem nyerhetik.

Különben is a polgári joggyakorlat után megállapított bor italméresi kárpótlás 50.000 forintnak felel meg, melynek haszonélvezete 2000 frt körül jár, és ezt perelheti egymástól és a várostól fogadós és nem fogadós polgár.

Az összeg maga akkora számú embernek alig érdekes perre.

De másfelől az utolsó időbeni gyakorlat szerint a polgárok pálinkaméressel nem foglalkoztak és ennek 8—9 ezer frt évi haszonélvezetét mégis perlik, pedig a gyakorlat a haszonélvezeti jogot sem igazolja az utóbbi bérben.

A gyakorlaton kívül pedig szabályrendelet nem biztosít semmi anyagi jogélvezetet a polgárnak, azt csak egyes közgyűlési határozatok nyújtották és nyújthatják jövőben.

Legalább közgyűlési határozatot kellene hozni annak kimondására, hogy a megváltott borárlási jog kártérítési jött a kamatjának haszonélvezetében részesíttessék-e a polgár, és mily módon és mértékben?

A per tehát véleményem szerint jóformán meddő a polgárságra nézve, nem nyerhet, csak pénzt és időt, lelki nyugalmat fecsérrel együgyre, melyet nehéz, de lehet érteni.

Miután a polgárság egy része az egész italméresi jog ellen pert indított, melynek kedvezőtlen eldölése esetében, s addig e 9000 illetőleg volt 12,000 frtot a város közjövödelmeinek nélkülöznie kellend: ly helyzet jött létre, hogy a város közönségének is minden célra vezető uton is módon védekeznie kell, önérdékében a város összlakóinak és az ezek közé tartozó perelő polgároknak is jól fel fogott érdekében.

Erre nézve legcélravezetőbbnek látszik a polgári jog megszüntetése, melynek a következő előnyei vannak minden más mód fölött.

1. Megszűnván a polgári jog, megszűnik a jogcím a perre, illetőleg a per megnyerésének lehetősége.
2. A városnak a megváltás előtti jövedelme (12,000) frt és az italméresi kártalanításból nyerhető kisebb összeg (9000 frt) közti 3000 frt veszteség megtérül a fa, föld és a közmunka jövedelem útján.
3. Nem szükséges megegyezésre jutni a polgárjog 100 meg 100 véleményű tagjaival az ügy rendezése tekintetében.
4. Egy főképen politikai jog, politikai uton intéztetik el, nem bizalván egy beláthatatlan végű és költségtű törvénytészki perre.
5. A polgári jog végleges megszüntetése által megszűnik a jog kiterjesztése vagy megszorítása politikai pártusák eszközeül szolgálni s a város nyugalma ez odalról biztosíva lenne a jövőben is.
6. A jogegyenlőség a kiváltság visszaváltása által a város lakói közt helyreállítassék.

II.

A visszaváltásra ajánlott módozat egyszerűsége és számtani s jogi világosága által kinálkozik.

A kérdés megoldásának volna más célszerű módja s. T. i. annak kimondása, hogy az italméresi jogélvezet, és a megyei és városi közmunka mentesség megszüntetetik, a polgári földnyilak illetéke 1-25 illetőleg 1 frt 45 krról 3—5—10 frtra emeltetik, ellenben a failleték továbbra is meghagyatik, ez esetben visszaváltási összeg nem fizetendő.

A per kezdete óta a hatósága ellen intézett támadásokat visszatöréssel nem visszanozta a város közönsége,

pedig m feltételek polgárok Ak város ed ros közö frtot 40 jövedelez Tö gények s házak, is tisztítás a határ dokolva tabbá vá Az veszélyly kedvezme lóság, ne A állami fő összlakos rűen esz Pé nek meg törleszté A mert az ményeke El len, de jog meg az állam képen sz elött seü *) nappali ö Ne kel tele vehető mostani vidék ter szép ter gában. Az jokról, v litják s nak a m tokos os sára s e Az jutott a nehezen ink, cik Hiában vezetéke sem tett virágzást kább köz miért va tudok m vezetett, birtokos, mi, a m tási hiva ság telye De 1. sut feléy M.-Ujvár M.-Ujvár meszebb adás és a messze órai utat m.-ujvár mat, mi marha u után 8 tásnál ca ujjvári pi vásárolja fizessen kövesebt Ne tokosság, tást oly d jövőjét ére e kérdések sült galan

pedig módjában lett volna. Ilyen mód lett volna a polgári feltételeknek (600 frt ingatlan birtoklása) meg nem felelő polgárok jogainak megszüntetése.

Akkor is csökkent volna talán perelési hajlam, ha a város eddigi fejlődési rendének fenntartása céljából, a város közönsége által az italmérési jogból élvezett 12,000 frtot 40 százalék pótdadó által pótolta volna, mindjárt e jövedelem megszűnése után.

Törvények és jól felfogott érdekeink kívánják a szegények segélyezését, gyógyszer ellátását, az óvoda, menházak, iskolák fenntartását, illetőleg felállítását, az utcák tisztítását, csatornázását, kövezését vagy kavicsoltatását, a határ és vicinális utak jó karba helyezését, *) stb. Indokolva lett volna tehát eddig és napról napra indokoltabbá válik a megszűnt jövedelmi forrás pótlása.

Az utóbbi mód minden egyszerűsége mellett azon veszélylyel jár, hogy jövőben politikai célokból a polgári kedvezmények bővítettét fognak, nem áll elő a jogegyenlőség, nem vétetik el a perelhetőség jogalapja stb.

A mi a megváltási összeg törlesztését illeti, ez az állami földtehermentesítési adóssághoz hasonlóan csak az állampolgárság által fizetendő adópótlék útján volna jogszerezhető.

Például 1893. jan. 1-jére ugyan a megváltási összegnek megfelelő tőke volna kölcsön veendő valahonnan, ennek törlesztésére aztán pl. 3 évig megfelelő pótdadó kivetendő.

A pótdadó általi törlesztést követeli a méltányosság, mert az állampolgárság élvezendőt az eddigi polgári kedvezményeket.

Ellenvetéseket lehet tenni ezen megváltási mód ellen, de az állam sem kérdezt meg mást az italmérési jog megváltására alkalmával, mint az ország képviselőit; az állami érdeket és a méltányosság látszatát tartván tiszteletben szem előtt. — Különben e pótdadó fizetés számitás előtt sem becsülhető 10 százaléknál többre

Állampolgár.

*) Az élet és vagyonbiztonság fenntartását jól fizetett éjjeli és nappali őrséggel.

Levelezés.

Századvölgyi bajok.

Nem holmi hivatalos visszaélésekről van szó, melyekkel tele vannak a napi lapok hasábjai, hanem egy számbavehető vidék gazdasági bajairól s nyomorúságairól. Nem mostani kelettek e bajok, hanem tízedek óta nyomja e vidék gazdák közönségét, mely e területet lakja s pedig szép területet, mely mintegy 20 községet foglal magában.

Az intéző körök vagy nem tudnak semmit e bajokról, vagy ha tudnak is róla más érdekek másfelől szőlítják s azoknak támogatásával, keresztülvitelével maradnak a mi bajaink tovább is a lakosság s leginkább a birtokos osztály hátrányára, kárára, vagyonosodása csonkítására s erkölcsi súlyedésére.

Az újabb kor vívmányainak áldásaiból vajmi kevés jutott a mi javunkra. Hiában van vasúti hálózatunk, mi nehezen jutunk hozzá, azon közlekedhetni, gazdasági árunk, cikkek értékességénél csak ott vagyunk, hol azelőtt. Hiában vannak képzett mérnökeink, völgyünk vizeinek vezetője nincs. Hiában van közigazgatásunk, még semmit sem tett, hogy szerencsétlen völgyünk gazdasági állapota virágzást nyerjen. Pedig ha valaki segíthetne, azt leginkább közigazgatásunk tehetné. Ha keressük az okot, hogy miért van völgyünk iránt ezen részvéletlenség, szinte nem tudok magamnak felelni. De mégis! A tapasztalás oda vezetett, hogy azon vidékekre, községekre, hol egy tekintélyes birtokos, egy báró vagy gróf lakik szerencsésebbek mint mi, a mint szájakat kitéjték, jönnek mennek közigazgatási hivatalnokok, s addig nincs nyugvás, míg a kívánság teljesítve nincs.*)

De vegyük sorba bajainkat:

1. Már eltelt két tized is, a m.-ujvári kincstári vasút felépített a s ó elszállítása s értékesítése végett. M.-Ujvár a heti piacunk s mi még sem tudjuk árunkat M.-Ujvárt vasútra adni, hanem utolva vagyunk a sokkal meszebb eső kocsárdi állomáshoz fuvaroztatni azokat feladás és értékesítés végett. S ezen szállításhoz nem csak a messzeséggel kell megküzdünk — téve csaknem 2 órai utat terűs szekérrel — hanem még fizetni kell a m.-ujvári állóhídon a sehol divatban levő magas hidvámot, minden átkelésnél akár át akár vissza minden drb. marha után 4 kr s így egy szállításhoz mind drb marha után 8 kr. fizetve belé kerül egy kocsirakomány szállításhoz csak a hid váma körül belől 3 frt. 50 krba. Ha az ujvári piacon adjuk el gabonánkat, a kereskedő ki megvásárolja a kocsárdi állomáshoz való kiszállításért kell hogy fizessen szekereknek 18—20 kr. így árunkért annyival kevesebbet adhat, minek folytán mi gabonánkat 20—30

Nem szükséges ahoz sem báró, sem gróf, csak ügybuzgó birtokosság, mely áldozatra is kész s mely segíteni képes a közigazgatást oly dolgokban, melyek pl. éppen a századvölgy közigazgatási jövőjét érdeklik. De ugyan kérjük: kik és miként mozdultak meg e kérdésekben? kik ajánlottak áldozatra? mert áldozni kell, ingyen sült galambot ne várjunk.

S z e r k.

král. olcsóbban kell hogy eladjuk. A mi bizony nagy tétel a gazdaság hozamának rovására.

Más felől, ha szükségünk fedezésére a m.-ujvári kereskedőtől vásárlunk árucikkeket, szintén drágábban kell, hogy vásároljunk mert meg kell fizessük az árúért a kereskedőnek a kocsárdi állomástól való befuvarozási költségeket is.

Pár évvel ezelőtt még megnyertük, hogy ha egy egész kocsirakományt adtunk fel — kevesebbet nem lehetett feladni — felvették a kincstári állomáson s Kocsárdra való kiszállítás került 5 forinba. De ebben kárát látta a hidvám bérlő s hogy a vasuton átszállított gabona illetőleg az azt vivő marhák után nem kapta meg a hidvámot, felszállt s most oda módosították a dolgot — hogy a kecske is jóllakjék s a káposzta is megmaradjon — kell fizetni a jelenben 10 frt. o. é. Így miután a hid hasznosbérére fedezi a kincstári hid fenntartását körül belől ott áll a dolog, hogy a nagy közönség van a kincstári hidért, nem a hid a közönségért.

Bizony ezen állapoton a n. m. kereskedelmi miniszter ur segitene, ha közigazgatási bizottságunk meg keresné. Mert majdnem semmi áldozatra sem kerülne a m.-ujvári kincstári állomáson minden féle teher áru felvétele s leadás létesítését eszközölni.

2. Szerencsétlen völgyünk minden évben kivan téve az árvizek pusztító hatalmának, réteink minden évben s többnyire a gazdasági munkálatok alatt napokig sőt hetekig víz alatt vannak, a legszebb széna termést az ár leiszapolja vagy a már felgyűjtöttet elseprí, tönkre téve a marha állomány iránt táplált reményeinket, kilátásainkat. Tíz év között alig van egy év, mikor szénát, sarjút iszapolás nélkül feltakarhatunk. Hogy lehetne jövedelmet huznunk a jövedelmező marha tartásból, ha ezen körülmény széna-termésünket tönkreteszti, s arra utal, hogy számlán, polyván s korán tengessük marháinkat vagy potom áron eladjuk. De mennyi kára van a kincstárnak, ha majd minden évben kell hogy a közönségnek az iszapolás által okozott kárért adótörleszt engedélyezzen.

Ott van a magas kormány által létesített kultur-mérnöki intézmény, melynek hivatása éppen az ily iszapolásnak kitett rétek canalisálása s az által a gazdasági érdekek előmozdítása. Valjon nem lehetne-e a rétbirtokosokra rovándó rovattal az oly hasznos vízvezeték létesíteni megmentve, aránylag kevés költséggel azt mit tizedeken s századokon keresztül elhanyagoltak.

Nagyobb örömmel egy intézmény sem találkozná birtokosságunk részéről mint ez. Hisz menyivel érne többet völgyünkön egy hold rét, ha az ártól ment lenne, mint a jelenben. Nem csatlakozom, ha 50 frtra. becsülöm az érték emelkedést holdanként, a mi belékerülne tán legfeljebb 5 o. é. frtba.

Vagy ha nem a megyei közigazgatás van hivatva lendületet adni ezen ügynek, ki a megye területén a leg hatalmasabb s legtekintélyesebb testület, valyon kihez folyamodjunk.

Nem lehet oly akadály, mit erős akarrattal, erős elhatározással s egy kis jó indulattal ne lehetne leküzdeni.

Szalay Pál.

A „Századok“ „Nagy-Enyed pusztulása“ történetéről.

A Magyar történelmi társulat közlönye a „Századok“ Szilágyi Farkasnak „Nagyenyed pusztulása 1849-ben“ cím alatt a napokban megjelent korrajzát eképp ösmerteti: „Ujabb hazai történelmünk keretében már több tekintélyes író foglalkozott N.-Enyed város 1849-iki emlékezetes pusztulásával, de a mint jeleztük: csak egy-egy nagyobb munka keretében beillesztve, vagy más hasontárgy elbeszélések mellé sorozva. Br. Kemény Gábor „Nagyenyed és vidékének veszedelme 1848—49-ben“ c. munkában, P. Szatmári Károly A „Bethlen-főiskola történetében“ s Jakab Elek „Szabadságharcunk történetéhez“ című feljegyzésekben céljukhoz képest leírták Enyed veszedelmét. Azonban önálló rajzban, igazi készütséggel, beható tanulmányal s érdekfeszítő részletességgel megírva: e munkában áll előttünk ama pusztulás teljes képe.

Maga az író nagyrészen szemtanúja és áldozata volt a nagy csapásnak, mely a várost és védtelen lakóit sújtotta; az életben maradt lakosokkal együtt menekült a romok közül. Azután az ujra benépesült s uj életre kelő Enyedeu élte át gyermek- és ifju kori éveit s mint férfi itt vállalt és foglalt papi hivatalt.

Alig lehetne tehát valaki illetékesebb Enyed azon időbeli történetének megírására, mint Szilágyi Farkas.

Meglátszik munkáján, hogy nem a rideg pragmatikus történetész nyugodt tárgyilagosságával szemléli az eseményeket, hanem élénk rokonszenvvel, vagy fájdalmas visszaemlékezéssel írja le azon szomorú események folyamán működő emberi törekvéseket, tévedéseket és elvadult szenvedélyeket.

De már tanulmány és tapasztalat által megérelt kritikai megfontolással s kiengesztelődött embert szerető lélekkel mérlegeli minden jellem, terv és tett jelentőségét, összefüggésben azon idővel és körülményekkel, melyekhez

a cselekvő személyek és a pártok tartoztak. S 42 év előtt történt eseményekről lehet higgatlan ítélni annak is, ki átélte azon eseményeket.

Igen érdekes alakban szemlélteti szerző az eseményeket. A rég letűnt korok eseményeit nagy részt csak úgy ismerjük, a mi az az író képzeletében — némely elmosodott nyomok és jelek után — alakot nyernek. Nagy-Enyed pusztulásában még élő tanuk beszélnek el a legérdekesebb és jellemzőbb eseményeket; egykori feljegyzések szavaival látjuk ecsetelve a támadók emberetlen vadságát s az üldözöttek emberfeletti erőfeszítéseit, kínjait, nyomorát és halálát.

Ezen elbeszélések és feljegyzések az író által kiegészítve és összefüggésbe hozva: alkotják a munka tartalmát 23 iven. A munka beosztása a következő: A szerző Előszava. Előzmények. A katasztrófa 1849. januárban. A menekülés. Az oláh táborok kivonulása a pusztuló városból. A mentés az első magyar csapat által. A menekülés további folyamata. Az osztrák császári katonák mentése. A temetés-Mennyit veszten Enyed emberéletben és vagyonban? A menekültek segélyezése idegen földön. Ujabb katasztrófa 1849. július 26-án. Ki volt főtényező N.-Enyed elpusztításában 1849-ben, Ákszentye é vagy Prodnán Simon? S végre a szereplő oláh tribunok jellemzése és későbbi sorsa.

Ezen események szorosan véve csak Enyed városa és szerencsétlen lakóira vonatkoznak, de összefüggő, részletes elbeszélésében szadadságharcunknak is egy érdekes és tanulságos epizóda domborul ki, mely hazai történetünk keretében nem csak beillik, hanem azt gazdagítja és sok tekintetben megvilágítja.

Az elbeszélés egyszerű, könnyű és folyamatos; olykor részletező, de mindig tartalmas.

Szerző rendkívül sok munkával, hosszas előkészülettel és nagy áldozattal készítte el könyvét, de szülővárosa, magyar faja és hazája iránti forró szeretetből dolgozott.

Ezen olvasásra és tanulmányozásra méltó munkát ajánljuk az összes hazai olvasó közönség figyelmébe.

Kapható szerzőnél N.-Enyeden. Ára füzve 2 frt.“

Vegyes hírek.

— **Királyi kegy.** Ő Felsőge b. Kemény Kálmánt megyénk közszeretében álló főispánját a közügyek terén szerzett érdemeiért valóságos belső titkos tanácsosnak kinevezni méltóztatott. A megyei tisztikar f. hó 24-én vasárnap fél 10 órakor fogja ő Nagyméltósága előtt kifejezni a legfelsőbb elismerés ezen nyilvános tényleti örömet, melyben a megye összes lakossága is a legmelegebben részt vesz.

— **Egy távol világrészről.** Említettük már lapunkban, hogy Fenichel Samu nagyenyedi ifju, egy Gebauer nevű német tudóssal Ausztráliába Uj Guinea tartományba utazik tudományos vizsgálatok végett. Török Bertalan, lapunk egyik szerkesztője érdekes tudósítást kapott tőle egy levelezőlapon, mely a postabélyeg szerint feladatott Soerobaya (Java) városban 1891. nov. 24-én, s mely nov. 29-én Singaporába (India) és december 30-án Nagyenyedre érkezett Brindisin át. — A tudósítás így hangzik:

Soerobaya, (Java) 1891, 24. nov.

Mélyen tisztelt Nagyságod! Igéretem szerint bátorokodok egy pár sorban hol és hogy létezmről értesíteni. Szeptember 30-án indultunk el Hamburgból és Amsterdam, Southampton (Anglia), Genua, Port-Said, (Aegyipt), Suez, Singapora, Batavia, Samarang, (Java) orientációval e hó 20-án a fent nevezett járai város kikötőjébe érkezünk azon órállal, hogy innen Uj-Guinea hollandi részébe menjünk. E terv a hiányos közlekedés és az épen e napokban kiütött cholera miatt meghiúsult. Nem maradt egyéb hátra, mint ugyan e hajóval Singapora-ig (Angol, India) visszahajózni és onnan dec. 15-én Német Uj-Guineába utazni, hová az uj év elején érkezünk meg. Innen részletesebb levelet irandok és egy idejűleg egy pár uti tárcát fogok az „Egyetértés“ nek beküldeni. Én jól érzem magam. A 10-148 tengeri mértföldnyi hosszú utat Hamburgtól idáig kitűnően állottam ki és dacára, hogy az Atlanti és indiai oceanon egy párszor viharunk volt, komoly tengeri betegség nem vett rajtam erőt . . . . S most további levelemig maradok Nagyságodnak holtig hű tisztelője Fenichel Samuel s. k.

— **Neerolog.** Szöcs Albert okleveles gyógyszerész s városi pénztárnok f. hó 20-án hirtelen halálra kiment Abrudbányán.

— **Az influenza** mondhatni dühöng városunkban. szerencsére veszedelmesnek eddig nem mutatkozott B. Kemény Kálmán főispán, Tóth Miklós árvászéki elnök, ifj. Gáspár János t. b. főjegyző, Sáska Sándor árvászéki elnök, Szász József főszolgabíró ismételtén, Kovács Gyula polgármester, dr. Kovács Ödön theol. tanár, Pogány János földbirtokos, b. Splényi Henrik és még nagyon számosan kapták meg e heves jellegű betegséget, mely erős főfájással, mell, hát, gyomor fájalmakkal, köhögéssel s heves, tartós lázzal lép fel s könnyel ismétlődik. — A házban a legnagyobb tisztaságot, a köpedékek eltávolítását, s a gyomor terheléstől és hűléstől való óvakodást általa-

ban, a baj jelentkezése alkalmával pedig ágyban maradási s mielőbbi orvosi segínyt ajánlunk. Különösen a bajból lábadozók óvakodjanak a meghűléstől, mert veszedelmes tüdőgyuladást kaphatnak.

— Szám 262—1892/köz. Nyilatkozat. Nagy-Enyed város tanácsa nyilatkoztatta, miszerint a „Közérdek” című lap folyó évi 2. és 3. ik számában „A nagyenyedi polgári jog” cím alatt megjelent közlemény keletkezéséről tudomással nem bír és azt tisztán írójára elmerítetésének tekinti. — A városi tanácstól, Nagyenyed, 1892. január hó 19-én. Kovács Gyula s. k. polgármester, Horváth József s. k. városi főjegyző.

(—) Ezen nyilatkozathoz még hozzá kívánjuk tenni, hogy az illető cikkirő teljesen sajátideái szerint fogja fel a kérdést s azt magunk sem osztjuk; azonban közgyőről levén szó, éppen a hozzá szólhatóság szempontjából s a szerző határozott óhajra adtuk közre cikkét. valamint — véleményünk fenntartásával közreadunk más cikkeket is, melyek megyei, vagy városi közügyekkel kellő tárgyilagossággal foglalkoznak. Szerkesztőség.

— A Bethlen főtanoda ifjúsága által február 6-án rendezendő táncestélyre élénken folynak az előkészületek. A rendezőség mindent elkövet, hogy az eddig szokásos, de ez alkalommal mellőzött „deák-bál” helyét a közönség általános meglegedésére pótolhassa táncestélyével. Az egyszerű és épen ennél fogva nagyon is kedélyesen ígérkező táncestély háziasszonyaúl Müller Mihályné ó nagyságát, pátronusokul pedig méltóságos gróf Bethlen Bálint és nagyságos Csató János urakat sikerült megnyernie a rendezőségnek. Egyszerűség lesz a jelző! Hölgyeink szives figyelmét nem győzzük eléggé felhívni a jelszóra, valamint arra, hogy még a gondolatból is számúzzanak minden fényes toletteket. A rendező bizottság élén: Józsa Zsigmond theol. tanár r. b. elnök. Viski Gyula r. b. alelnök. Biró András r. b. alelnök. Belle Lajos pénztáros és 17 tagu választmánya.

— Értésítés. A nagyenyedi ev. ref. Bethlen kolégiummal kapcsolatos „elemi” iskolában az I. félévi vizsgák f. évi február hó 1-én és 2-án, a theol. nagyteremben tartatnak meg, és pedig február 1-én d. e. 8—11-ig a 3. osztály, d. u. 2—4-ig a gyakorló iskola, február 2-án d. e. 8—11-ig a 4. osztály, d. u. 2—4-ig a 2. osztály fog megvizsgálatni. Ezen vizsgákra az érdekeltek tisztelettel meghívotnak. Nagyenyed 1892. év január hó 22. Péter Károly t. t. jegyző.

— Az adózó közönség figyelmébe. Felhivatnak mind azon adózók, kiknek III ad, IV-ed tőkekamat és a „föld- és házbirtoknak általános jövedelmi pótdadjából levonandó kamat- és életjáradék tartozásokról” szülő valamási lapok kikészítve lettek, hogy azokat kellőleg kitöltve f. év és hó 28-ig, annál bizonyosabban adják be a városi adóhivatalához, mert a később beadottak figyelembe vételni nem fognak.

— Közönség köréből. Felkérteünk alábbi nyilatkozat közzétételére: Valóban kedves kötelességet teljesíttek midőn az „A driai” biztósító társulat érdélyrészi vezérigynökségének Kolozsvárt, a nyilvánosság előtt öszin-

te és kiváló köszönetet mondok azon igazán kitünő méltányosságáért, melyet jelentékeny tűzkárom felvétele és a mai napon eszközölt pontos kifizetése körül tanúsított. Jól tudom, hogy e régi, solid alapelveiről ismert intézetnek károsult feleivel mindenkor követett humanus eljárása dícséretre nem szorul, mindamellett nem fogom elmulasztani az „A driai” biztósító társulatot mindenütt és mindenkinek a legmelegebben ajánlani. Szilágy-Cseh, 1892. január 18. Báró Bornemisza Elemér s. k.

Csarnok.

A pátrik.

Írta: Szabó Ferencz.

(Folytatás.)

III.

Megsajnálom. Előkerestem egy pár viseltes változót, egy kissé kopott, de meglehetősen kibélelt kabátot s átadtam, hogy öltse fel... Hideg idők járnak, még bizony megvenné a fagy; mert hát az a „keves” ital melyet az idő mostohasága miatt bevesz, nem igen biztosíthatja az elemi csapásoktól.

Részvétemben annyira mentem, hogy még az eltemetett italt is a sújtól körülményeknek tulajdonítottam s a lehető legkisebb adagra redukáltam vissza.

Sándor rokon ezalatt magához tért s az elébe tárt ruhadarabokat látva, nagy hajlandóságot érzett az előbb kiutalványozott róconi csökök megduplázására. Alig tudtam megvédeni magam tőle.

Nem vette zokon a védekezést. Mosolygott s egy hirteleni mozdulattal elkapva kezemet, hatalmasan megcuppantotta.

— Mit csinál Sándor? hisz nem vagyok pap!

— Tudom... akkor nem is kerestem volna fel, ki nem állhatok a papokat, a mióta egy a keresztvizezre tartott... bár inkább tekerte volna ki a nyakamat... legalább nem lennék földönfutó nyomorult!

Erre ismét zokogni kezdett, kezeibe temetve az arcát.

Nagyon fel van indulva szegény — gondoltam magamban. Nem csoda... szomorú viszontagságai lehetnek. Igyekeztem megvigasztalni.

— Ne sirjon, Sándor... jó az Isten, nem hagyja el magát sem, ha teremté... Rossz utra tért, de azért nem fog elkallódni... Legalább megtanulta, hogy jövőre mint kell megbecsülni az otthont, a nyugodalmas családi életet... Szép lassan hazáért kezd, megkezd a félbehagyott hivatását... El is feledtem megkérdeni miéle mesterséget tanult?

A rókon büszkén csapta fel a fejét.

— Nem tanultam én semmi mesterséget, hisz jogász voltam... Itt vannak az irományaim... megmutatom, ha kell...

— Jól van, jól... annál jobb... tanult emberre mindig van szükség... a tanulás sohasem veszt...

Felkeresi a polgármestert, majd ad az magának foglalkozást... aztán megnősül s olyan helyre ember lesz magából, hogy no...!

A rókon akai idegesen rándultak össze, mintha sirni akart volna.

— Szép, szép... tudom én azt mind... de hát hogy verekedjem haza, mikor nincs utra valóm?

— Az már baj... Hát aztán egy fityingje sínes?

— Valamim csak van... Boldogabb koromban gondoltam a bekövetkező sovány esztendőkre s raktam félre valamit, de a bizony nagyon kevés az üdvözölésre.

— Hát aztán mennyi pótlékra volna szüksége, hogy haza juthasson? — kérdém adakozó készséggel.

— Négy egész forintra, ha nem eszem, nem iszom a hosszú utazás alatt.

— Sok időbe telik... jó gyomor nehezen bírja ki a koplalást.

— Az enyim kibírja: szokva van hozzá — jegyezte meg a rókon ironikus mosoly kíséretében.

Hirtelen elhatározott magam. Kivettem a tárcám s leszámítottam a kérdéses összeget.

— Tudja mit Sándor? itt van a négy forint... adnék többet is, de nem telik... Hanem ígérje meg a becsület szavára, hogy felül a vonatra s addig meg sem áll, míg a konduktor „Enyedet” nem kiált. Megigéri-e?

— Meg. Esküszöm a jövő élet boldogságára, hogy megyek, repülök hazáig... áldja meg az én istenem! hm! hkr! krr!

Szavait újra elfojtotta a köszörelés, a zokogás.

Nem vártam be, míg erőtenne magán. Átmentem a harmadik szomszédba, egy szekeres gazdához; magfogadtam s a síró, áldó, esküdöző rókont felülítve, kiküldöttem a távoli állomásra. Legalább nem fog házról-házra vetődni... nem fog pirongatást kapni egy falat kenyér helyett... hisz rókonom a szegény!

E tett után olyan magasztosultságot éreztem, a minőt még soha.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Csíkos és kockás selyemszöveteket, Louisiana, Foulard-Sürrah-Taffeta nemkülönben Merveilleus selymeket is méterenként 45 krtól 3 frt. 85 krig. egyes öltönyökre, vagy egész végeken is postabér-és vámentesen szállít HENNEBERG G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Minták postafordulóval küldetnek. Svájca címzett levelekre 10 kros. bélyeg ragasztandó (10)

Eladó varrógép.

EGY JÓ

könnyen járó, lábbal hajtó

Howe varrógép

Különösen szabóknak észszerű.

Wokál János könyvkereskedésében.

6601—891. tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint tkönyvi hatóság által Ince József ügyvédnek Goetz Borbára Gál Alajosné elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kerelmére a végrehajtási árverés 160 frt tőkekötés, ennek 1887. évi július hó 3-ik napjától járó 6% kamatai 39 frt 49 kr perbeli, 13 frt 95 kr végrehajtási és felebbelzési már megállapított, valamint jelenlegi 10 frt 50 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő ügyvéd Bankó Márton ügygondnok által képviselt Goetz Borbára hagyatékának a m. herepei 28. sz. tkönyvben. A 1—5 és 7—12. rendsz. alatti ingatlanaira 1088 frt. megállapított kiküldetési árban elrendeltetik, azzal hogy a jelen kérés költségei hirdetési díjjal együtt 7 frt 36 krban állapítatnak meg.

Az árverés 1892. évi febr. 22-ik napján d. e. 10 órakor M. Herepe községében fog megtartatni.

Arverezni szándékozók a kisbírtokosok országos földhitelintézete kivételével tartoznak az ingatlanok becserének 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vető köteles a vételárt az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben 30 60 és 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságnál és M. Herepe község előljáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagyenyeden, 1891. nov. 28.

VINCENZI, kir. aljbíró.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

4—52

„EGYETÉRTÉS”

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatának változatossága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tetteik népszerűvé. A kormány körében előforduló eseményekről az „EGYETÉRTÉS” olvasói értesülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgyalásokról a legérdekeltebb, tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közli. Bármely szere két homlokegyenest ellenző irodalmi élit szolgál, mert naponként megtalálja benne a család, a hölgyvilág a maga szép irodalmi olvasmányát a világirodalom legkitünőbb írónak legújabb r-gényeiben, talál benne tárcacikkeket legjobb írónktól, dívat tudósítást Párisból stb., ugy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az „Egyetértés”-nek e rovatával a versenyt kiállhatna.

S ezzel szemben ott van az „Egyetértés”-nek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólétszerűség tekintetében utólrétekelnek van elismerve a magyar sajtóban. Egyik legfőbb értelme az „Egyetértés”-nek, lap fölötté all mindu pártérdeknek és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlést tudósításainak is mindenkor a pártteltekten felülemelkedő részrehajlatlanság szerette meg a közölsémet, mely abban nyilvánul, hogy az „Egyetértés” olvasói között minden pártból találunk híveket.

Az „Egyetértés” gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés”, kereskedelmi s tözsléi tudósításainak bő ségével a tkönyvi lapok már fel sem veszik a versenyt. — A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évtized óta tudja már, hogy az „Egyetértés”-ben megtalálja mindazt, a mire szüksége van s e miatt az „Egyetértés” ma már nélkülözhetlené vált, mint a hazai kereskedelmi, ipar- és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezér lapja. Uéleti dolgokban az „Egyetértés” a legjobb informált lap Magyarországon.

A rendes rovatokban s a fölmerülő eszményekről legnagyobb terjedelemben közölt hű tudósításokon kívül végre csak az „Egyetértés” 3 speciális rovatát említhetjük meg, melyek országos birre tettek szert, ezek: az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mindegyike egy-egy szaklapot képes pótolni. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az

„EGYETÉRTÉS”-re,

melynek előfizetési ára: egy hóra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámokat a kiadóhivatal kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Az „Egyetértés” felelős szerkesztője és kiadó-tulajdonosa:

CSÁVOLSZKY LAJOS.

Az „Egyetértés” kiadóhivatala:

Dalszínház-utca I. szám.

(Az operaházzal szemben.)